

GERECHTIGHEID, VREDE EN HEELHEID VAN DE SCHEPPING

NIEUWSBRIEF VAN DE COMMISSIE MISSIONAIRE BEWEGING RELIGIEUZEN

Nummer 21, augustus 2019

Redactioneel:

Vorig jaar las ik het boek 'Actieve hoop' van de Amerikaanse schrijfster en milieuactiviste Joanna Macy. Een aanrader. Net zoals geloof zonder daden een dood geloof is, is hoop zonder actie hopeloos. Hoop koesteren betekent niet dat we achterover leunen en wachten op redding, aldus Macy. Actieve hoop ontstaat wanneer we diep beseffen dat we verbonden zijn met de aarde en al wie daarop leven en daarnaar gaan handelen.

In deze nieuwsbrief zijn weer veel berichten over mensen en organisaties die het er niet bij laten zitten. Ze klagen onrecht aan, wijzen op bedreigingen en steken de handen uit de mouwen om kwetsbare mensen en onze leefomgeving te beschermen. De coördinator van de *Civil Society Reflection Group* van de VN Ontwikkelingsagenda voor 2030 constateert dat vooral jongeren en vrouwen voortrekkers zijn van sociale bewegingen die zich wereldwijd inzetten voor een veilige en duurzame wereld. Juist zij die niet in het centrum van de macht staan zijn dragers van hoop. Als dat niet een Bijbels gegeven is...

Gerard Moorman

VREDE

"Hoop koesteren in slechte tijden is geen dwaze romantiek. Het baseert zich op het feit dat de menselijke geschiedenis niet alleen een geschiedenis is van wreedheid, maar ook van compassie, edelmoedigheid, moed, vriendelijkheid. De keuze die wij maken om het ene of het andere te benadrukken zal onze levens bepalen." - Howard Zinn (historicus, 1922 – 2010)

Politiek klimaat maakt halen Duurzame Ontwikkelingsdoelen steeds moeilijker

De Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) halen wordt steeds moeilijker, staat in een VN-rapport

dat in juli verscheen. Het rapport wijst onder meer op economische recessie, vermindering van de ontwikkelingshulp, de verschuiving van fondsen naar humanitaire noodsituaties, de inkrimping van VN-organisaties vanwege geldgebrek, de opkomst van rechtse regeringen en de ondermijning van multilateralisme. De auteurs stellen dat het "reden tot grote zorg is dat de extreme armoede naar schatting 6 procent zal zijn in 2030." Daarmee wordt het wereldwijde doel om de extreme armoede tot nul te reduceren niet gehaald, terwijl de honger voor het derde opeenvolgende jaar stijgt. Tegelijkertijd verslechtert de biodiversiteit in alarmerend tempo. Ongeveer een miljoen

soorten is met uitsterven bedreigd, terwijl de uitstoot van broeikasgassen nog steeds toeneemt. Daar komt bij dat de benodigde financiering voor duurzame ontwikkeling onvoldoende op gang gekomen is, het aan implementatiemiddelen ontbreekt en dat instituten niet sterk of effectief genoeg zijn om adequaat te reageren op deze grensoverschrijdende uitdagingen.

Het rapport laat ook punten zien waarop wel vooruitgang wordt geboekt. De extreme armoede en kindersterfte zijn in de afgelopen jaren gedaald. Ook de strijd tegen ziekten zoals hepatitis vordert. Bepaalde doelen op het gebied van gendergelijkheid laten vooruitgang zien, zoals budgettering met aandacht voor genderbeleid. En de toegang tot elektriciteit in de armste landen groeit. Wereldwijd is de arbeidsproductiviteit toegenomen en de werkloosheid is weer op het niveau van voor de financiële crisis. Het aandeel stadsbewoners dat in sloppenwijken leeft, daalt ook.

Jens Martens, directeur van het Global Policy Forum en coördinator van de Civil Society Reflection Group van de Ontwikkelingsagenda voor 2030, zegt in een reactie dat het rapport een 'wake-up call' is voor regeringen. "Het laat duidelijk zien dat de meeste regeringen er niet in slagen om de visie van de 2030-Agenda te vertalen in beleid." Ondanks die sombere perspectieven zijn er echter tekenen die wijzen op verandering, constateert Martens. Als antwoord op de passiviteit van regeringen zijn wereldwijd sociale bewegingen ontstaan, vooral met jongeren en vrouwen als voortrekkers. De SDG-top die op 24 en 25 september gepland is bij de Verenigde Naties en de 75ste verjaardag van de VN in 2020, zijn belangrijke momenten om de wensen van de wereldwijd opkomende bewegingen voor sociale en milieurechtvaardigheid te vertalen in politieke stappen naar een nieuw democratisch multilateralisme, zegt Martens.

Bron: www.duurzaamnieuws.nl, 18 juni 2019

Jezuïeten openen vluchtelingencentrum in Rome

De jezuiten hebben in Rome, in aanwezigheid van de Italiaanse president, Sergio Mattarella, en de generale overste van de Sociëteit van Jezus, Arturo Sosa, een centrum voor opvang en integratie voor asielzoekers en vluchtelingen geopend. Dit centrum is het geesteskind van paus Franciscus, die "het gebrek aan publieke financiering" betreurt en die persoonlijk heeft bijgedragen aan de financiering van de lancering van dit initiatief. Het nieuwe centrum heeft 28 bedden om migranten zonder huisvesting te ontvangen en verzorgt trainingen, biedt hulp bij oriëntering op de arbeidsmarkt en steun bij het zoeken naar werk. Verder organiseert het culturele en artistieke activiteiten op het gebied van muziek, kunst, literatuur en yoga. Niet alleen voor gasten van het centrum, maar ook voor andere geïnteresseerden.

Het centrum is vernoemd naar pater Matteo Ricci, de eerste jezuiet-missionaris in China, 'meester in het zich laten ondervragen door de rijkdom van mensen uit een andere cultuur en in staat om zichzelf in hen te verplaatsen'. In zijn toespraak zei de huidige algemeen overste, pater Arturo Sosa, dat hij zich verantwoordelijk voelt om te bouwen aan een toekomst van vrede langs de weg van de verzoening. "In een wereld waar muren steeds talrijker worden, willen we geduldig en hardnekkig doorgaan met het bouwen van bruggen, door concrete gebaren om waardigheid, menselijkheid en gastvrijheid te bevorderen. In een wereld vol angst en woede kunnen we leren van de moed van vluchtelingen om opnieuw te beginnen met vertrouwen en hoop."

Bron:

<https://www.jezuïeten.org/nieuws/centrum-matteo-ricci/>

PAX-rapport waarschuwt voor wedloop in autonome wapensystemen

In een nieuw rapport waarschuwt de Nederlandse vredesorganisatie PAX voor potentieel catastrofale gevolgen als landen geen maatregelen nemen om een wapenwedloop op het gebied van artificiële intelligentie (AI) te voorkomen. Het rapport verscheen voorafgaand aan een VN-conferentie in Genève over de opkomst van 'killer robots', volledig autonome wapensystemen die zonder menselijke controle doelwitten kunnen selecteren en doden. In augustus 2019 beslissen landen of er in 2020 onderhandelingen worden opgestart voor een internationaal verbod op killer robots.

Verschillende grootmachten investeren grote sommen geld in de ontwikkeling van steeds autonomere wapensystemen. De VS bijvoorbeeld hebben twee miljard dollar (zo'n 1,8 miljard euro) uitgetrokken om de komende vijf jaar AI-technologieën te ontwikkelen. De VS werken nu al aan het ATLAS-programma, dat AI en *machine learning* zal gebruiken om gevechtsvoertuigen de mogelijkheid te geven zelfstandig doelen te selecteren. Ook Rusland heeft al in 2017 aangekondigd een leidende rol te willen spelen in AI-technologie. En China heeft een meerjarenprogramma Nieuwe Generatie Artificiële Intelligentie, dat ook militaire toepassingen kent.

Als deze nieuwe wapenwedloop doorzet, komt dat neer op een ernstige verstoring van het wankel evenwicht tussen de grootmachten. Enorme hoeveelheden geld zullen dan naar militaire technologieën gaan, en niet voor onderwijs, gezondheidszorg en andere sociaaleconomische doelen gebruikt worden. Het rapport laat daarnaast zien dat in alle zeven onderzochte landen samenwerking met commerciële bedrijven cruciaal is voor de militaire AI-projecten. Waar sommige bedrijven al hebben gezegd dat ze niet zullen bijdragen aan de ontwikkeling van autonome wapens, zoals het Franse Thales, zijn er veel anderen die wel graag met Defensie willen samenwerken.

De Internationale *Campaign to Stop Killer Robots* roept op om internationale afspraken te maken en volledig autonome wapens te verbieden. Commerciële techbedrijven zouden daarnaast niet moeten meewerken aan het ontwikkelen van deze wapens, en kunnen hiertoe een intern beleid ontwikkelen.

Daan Kayser, projectleider autonome wapens bij PAX: "Als de huidige ontwikkelingen doorzetten, zullen wapens met artificiële intelligentie de rol van mensen gaan overnemen, en doelwitten zelfstandig kunnen selecteren en aanvallen. Zonder heldere internationale regels zijn het in de toekomst algoritmes, niet mensen, die beslissingen nemen over leven en dood."

Bron: <https://www.paxchristi.be>

Dure medicijnen ontwikkeld met belastinggeld

In mei publiceerden SOMO en Wemos het rapport '*Overpriced*' waaruit blijkt dat er zowel direct als indirect veel publiek geld in de ontwikkeling van nieuwe medicijnen wordt gestoken. Naast directe financiering van universiteiten, gaat publiek geld o.a. via nationale en regionale investeringsfondsen naar biotechbedrijven. Er worden echter geen voorwaarden gesteld aan deze giften, leningen en investeringen, waardoor de overheid kansen laat liggen om de medicijnprijzen te beteugelen.

Esther de Haan (senior onderzoeker bij SOMO): "Het argument van de farmaceutische bedrijven dat medicijnen zo duur zijn vanwege hoge kosten voor Research & Development, is niet correct. Een deel van deze kosten en risico's wordt gedragen door publieke partijen zonder dat zij voorwaarden verbinden aan hun investeringen. Dit is een gemiste kans van de overheid om invloed op de hoge medicijnprijzen uit te oefenen."

Ella Weggen (global health advocate bij Wemos): "Als Nederlanders betalen we twee keer voor medicijnen: via de premies van onze zorgverzekering en via de belasting. En toch hebben we onvoldoende profijt van deze publieke investeringen. Bovendien worden sommige geneesmiddelen die met belastinggeld zijn ontwikkeld tegen exorbitant hoge prijzen verkocht."

Dit ondermijnt gelijke toegang tot medicijnen en vormt een bedreiging voor ons recht op gezondheid.”

Zij pleit ervoor dat de overheid een coherent beleid voert waarin publieke gezondheidsbelangen zwaar wegen. Daarnaast is transparantie over publieke investeringen nodig, en moeten voorwaarden gesteld worden aan publieke financiering in medicijnontwikkeling, zodat mensen daadwerkelijk profiteren van geneesmiddelen die met hun belastinggeld zijn ontwikkeld.

Bron: SOMO, 10 mei 2019

Oxfam Novib en supermarkten tegenover elkaar

Aldi, Lidl en PLUS scoren opnieuw slecht op Oxfam Novib's *Behind the Barcodes* ranglijst. Albert Heijn en Jumbo maken de grootste stappen op de ranglijst sinds deze in 2018 werd geïntroduceerd. Volgens Oxfam geldt echter voor alle 16 onderzochte supermarkten dat zij over de hele linie nog steeds ruim onvoldoende doen om mensenrechtenschendingen in ontwikkelingslanden tegen te gaan.

De behaalde scores worden bepaald door het beleid en de praktijk van de grootste supermarkten uit Nederland op onder meer arbeidsomstandigheden en lonen in ontwikkelingslanden. Ook de grootste supermarkten in Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten zijn langs dezelfde meetlat gelegd. Oxfam constateert dat de focus bij supermarkten ligt op winst en marktaandeel. Zolang ze hun beleid en praktijk op mensenrechten niet meer verbeteren, blijft uitbuiting in voedselketens bestaan en hun scores op de ranglijst laag. Dit wordt niet alleen gevoeld door de boeren in Nederland, die amper een vuist kunnen maken tegen de onderhandelingsmacht van de supermarkten, maar ook door de boeren en arbeiders in ontwikkelingslanden.

De supermarkten, verenigd in het CBL, Centraal Bureau Levensmiddelenhandel, vinden dat aan de inspanningen van de organisaties geen recht wordt gedaan. Uit de nulmeting van supermarkten van het IMVO-Convenant

Voedingsmiddelen blijkt dat supermarkten IMVO-beleid (Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) voeren en dat IMVO is geïntegreerd in de bedrijfsvoering. “Een jaar na de ondertekening van het convenant is er al veel bereikt”, vertelt Marc Jansen, directeur CBL. “Supermarktorganisaties werken hard aan het transparant maken van productieketens. In plaats van het polariseren van de discussie over mensenrechten is het sterker om samen te werken met het bedrijfsleven, de vakbonden, de overheid en NGO's.”

Anouk Franck, expert bedrijfsleven en mensenrechten bij Oxfam Novib, reageerde op deze kritiek met de opmerking dat er veel meer druk nodig is om supermarkten in beweging te krijgen. “Zolang supermarkten hun beleid en praktijk niet verbeteren, trekken werknemers in hun ketens, zoals garnalenpelsters in Indonesië en de tomatenplukkers in Italië aan het kortste eind.” Van alle onderzochte supermarkten wereldwijd scoort nog geen enkel bedrijf een voldoende op de ranglijst. *Bron:*

<https://www.duurzaamnieuws.nl/>

Pensioenfondsen langs een rechtvaardige meetlat

Een coalitie van Nederlandse NGO's (PAX, Amnesty International Nederland, Milieudefensie, Oxfam Novib en World Animal Protection) legde dit voorjaar ook de tien grootste pensioenfondsen langs de meetlat. Daarbij letten ze op betrokkenheid bij wapenhandel, corruptie, belastingontwijking en klimaatverandering. Alle pensioenfondsen scoren 'ruim onvoldoende' of 'slecht' op klimaatbeleid en acht van de tien hebben geen beleid op belastingontwijking. Vrijwel geen pensioenfonds heeft beleid om beleggingen in foute wapenhandel te voorkomen. Via de website www.eerlijkpensioenlabel.nl kunnen mensen kijken hoe hun pensioenfonds scoort op wapens, corruptie. Je kunt een berichtje sturen aan jouw pensioenfonds of per thema reageren door het fonds feedback te geven. Ook kun je je richten tot het verantwoordingsorgaan van jouw pensioenfonds.

“Of wij en onze politici het beseffen of niet: de Natuur is betrokken bij al onze overeenkomsten en besluiten, en ze heeft een grotere stem, een langere herinnering en een scherper gevoel voor rechtvaardigheid dan wij.” - Wendell Berry (Amerikaanse romanschrijver, dichter, essayist, milieuactivist, cultuurcriticus en boer)

Scheppingsperiode 2019

Het Dicasterie voor bevordering van integrale menselijke ontwikkeling heeft deze zomer alle katholieke kerken wereldwijd uitgenodigd zich voor te bereiden op het seizoen van de schepping. Deze begint op 1 september (Wereldgebedsdag voor de schepping) en loopt tot en met 4 oktober (feestdag van de H. Franciscus van Assisië). Dit is bij uitstek een periode waarin kerken van allerlei denominaties het leven vieren en hun voornemen verdiepen om Gods schepping te beschermen. In de Orthodoxe Kerk is 1 september de start van het kerkelijk jaar, en leest men in de liturgie voor uit Genesis. In 1989 riep Patriarch Dimitrios 1 september ook uit tot Dag van gebed voor het milieu. De Wereldraad van Kerken nam dit initiatief in 1997 over, en stelde voor om een scheppingsperiode in te stellen. In 2016 sloot paus Franciscus zich aan bij de Orthodoxe Kerk, toen hij de officiële instelling aankondigde van een 'Werelddag van gebed voor de zorg voor de schepping'. Tijdens de scheppingsperiode nemen christenen overal ter wereld deel aan gemeenschappelijke activiteiten om hun liefde voor de Schepper, de schepping en elkaar te verdiepen. Dat kunnen speciale gebedsdiensten zijn, maar ook opruimacties in de natuur of deelname aan klimaatdemonstraties.

Braziliaanse pastorale diensten publiceren brandbrief tegen eigen regering

In een Open Brief aan de Braziliaanse samenleving spreken vijf pastorale diensten van de Braziliaanse katholieke kerk die actief zijn op het platteland, zich uit over het optreden van de nieuwe regering Bolsonaro in zijn eerste 100 dagen. De diensten maken zich grote zorgen over een reeks bedreigingen voor heel het Braziliaanse volk, en in het bijzonder voor de bewoners van het platteland. Zij werken sinds jaren met de Inheemse Volken (*CIMI*), kleine boerenfamilies en landloze boeren (*Pastoral da Terra*), jongeren op het platteland (*Pastoral da Juventude Rural*), migranten (*Pastoral dos Migrantes*) en bieden maatschappelijke ondersteuning (*Caritas*). Hun kritiek in het kort: de bestaande natuurlijke rijkdommen in de diverse regio's, in het bijzonder die van het Amazonegebied, worden ondergeschikt gemaakt aan de belangen van het buitenland, met name die van de VS en van grote financiële conglomeraten en multinationals. De rechten van de burgers en hun levensvoorwaarden gaan daarbij snel achteruit. Hele inheemse bevolkingsgroepen worden van hun grond verdreven, waar ze eeuwenlang leefden, en worden overgeplaatst naar plekken waar ze niet in hun inkomen kunnen voorzien, soms slavenarbeid moeten verrichten, en waar de meeste voorzieningen ontbreken.

De ondertekenaars vrezen dat de komende jaren nog erger dreigen te worden voor de bevolking op het platteland, hun gebieden en hun natuurlijke rijkdommen. Zij schrijven: “Daarom moeten wij vandaag ‘nee’ zeggen: nee tegen een economie van uitsluiting en sociale ongelijkheid; dit is een economie van de dood! Wij verwerpen de opstelling van de huidige regering die verwoesting aanricht en we roepen alle bevolkingsgroepen op het platteland, hun organisaties, de kerken en de samenleving in zijn geheel op zich te verzetten tegen de bedreigingen jegens het Braziliaanse volk.”

Bron: <https://www.indianeninbrasil.nl>

Nieuwe Klimaatstaking op 27 september

Op 27 september gaan opnieuw duizenden naar Den Haag voor een grote klimaatstaking. Wereldwijd doen miljoenen mensen mee aan de grote internationale klimaatstaking, onderdeel van een wereldwijde actieweek, die begint op 20 september. Met meer dan 6000 vrijwilligers in 150 landen hopen organisatoren dat dit de grootste internationale klimaatmobilisatie wordt.

De internationale acties voeren de druk op rond de klimaatop van de Verenigde Naties die op 23 september wordt gehouden in New York.

Voortbouwend op de succesvolle (klimaat)stakingen van scholieren en jongeren, zullen jongeren en volwassenen ditmaal samen staken. De Klimaatstaking in Nederland wordt georganiseerd door een coalitie van organisaties waaronder Fridays For Future Nederland, Earth Strike Nederland, Code Rood, Fossilvrij NL en Teachers for Climate NL.

In memoriam: Polly Higgins

Op 21 april jl. overleed de Schotse juriste Polly Higgins. Zij was een onvermoeibare pleitbezorgster voor het strafbaar stellen van *ecocide*, de vernietiging van ecosystemen door multinationals. Als advocaat redeneerde ze dat de wet slachtoffers de mogelijkheid biedt om schade te verhalen op de daders. Vanaf 2010 besloot ze zich uitsluitend nog te richten op één cliënt die hard hulp nodig had en zichzelf niet kon verdedigen: Moeder Aarde. Alleen boden de bestaande wetboeken daarbij weinig soelaas, want 'de aarde' is geen rechtspersoon. De bewijzen van *ecocide* liggen voor het oprapen: kijk naar de postapocalyptische landschappen in Canada die achterblijven na de winning van teerzanden, de oerbossen in Indonesië die met wortel en al uit de grond worden gerukt om plaats te maken voor eindeloze rijen oliepalmen, of de koraalskeletten van het Groot Barrièrerif die hun kleur hebben verloren door de aanhoudende opwarming van de oceaan.

Dit soort *ecovandalisme* is het gevolg van grensoverstijgende misdaden, redeneerde Higgins en dat vraagt om internationale wetgeving. De daders zijn de directeurs van multinationals die willens en wetens een schadelijk bedrijfsmodel in stand houden, omdat ze zich enkel bekommeren om de belangen van hun aandeelhouders.

Een *ecocidewet* zou hier in één klap verandering in brengen, geloofde Higgins. Het zou een lacune in het internationale strafrecht opvullen en bestuurders dwingen om niet alleen oog te hebben voor het financiële gewin, maar ook voor de ecologische kosten van hun beslissingen. Dus gaf Higgins haar goedbetaalde baan op, verkocht ze haar huis in Londen en begon ze haar carrière als 'advocaat van de Aarde'. Onvermoeibaar reisde ze de wereld rond om te vertellen over haar ideeën. Als sceptische collega-juristen tegenwierpen dat haar plannen wel erg idealistisch waren, maakte Higgins graag de vergelijking met de afschaffing van slavernij: dat had ook ooit onvoorstelbaar geleken, totdat het na een lange strijd eindelijk strafbaar werd gesteld. Nu is het haast onvoorstelbaar dat zulke praktijken ooit konden bestaan. Half maart werd er bij Higgins een agressieve vorm van kanker vastgesteld. Zolang ze kon, bleef ze strijdbaar. Haar team was volop bezig met een vooronderzoek naar de mogelijke misdaden van Shell.

Bron: De Groene Amsterdammer, 29 mei 2019

Ambassador of Conscience Award 2019

De Zweedse klimaatactiviste Greta Thunberg en de beweging van scholieren die demonstreren tegen klimaatverandering (Fridays for Future-beweging) hebben Amnesty's *Ambassador of Conscience Award 2019* toegekend gekregen. 'De Ambassador of Conscience Award is Amnesty's belangrijkste prijs voor mensen die uniek leiderschap en bijzondere moed hebben getoond bij het opkomen voor mensenrechten. Eerdere ontvangers zijn onder anderen: Nelson Mandela, Malala Yousafzai, Harry Belafonte en de Chinese kunstenaar Ai Weiwei. Greta Thunberg zei bij de uitreiking: "Je geweten volgen betekent dat je vecht voor wat jij denkt dat het goede is. Ik denk dat iedereen die deel uit maakt van deze beweging dat doet, omdat we de wereld moeten proberen te verbeteren. De overduidelijke onrechtvaardigheid waartegen we moeten vechten is dat de mensen in het zuiden van de wereld het meest geraakt zullen worden door klimaatverandering, terwijl zij het minst verantwoordelijk zijn voor het veroorzaken ervan."

Bron: <https://www.amnesty.nl>

22 tips om je tuin klimaatbestendig te maken

Dat het klimaat verandert is geen nieuws meer. We zijn op allerlei manieren bezig om de klimaatverandering af te remmen en tegen te gaan. Ook individuen kunnen een bijdrage leveren, bijvoorbeeld in hun tuin. Op <https://www.duurzaamnieuws.nl/22-tips-om-je-tuin-klimaatbestendig-te-maken/> staan 22 tips voor een duurzame inrichting van de eigen tuin. Enkele daarvan: breng bodembedekkende planten aan die ervoor zorgen dat regenwater wordt afgegeven aan de grond in plaats van dat het wordt afgevoerd naar het riool; plaats een regenton; zorg voor voldoende schaduw, zodat de bodem minder snel uitdroogt; tegels eruit, groen erin.

KERK WERELDWIJD

"In een cultuur die succes en geluk ophemelt en die blind is voor het lijden van anderen, kunnen de ogen van mensen alleen worden geopend voor de waarheid als ze zich herinneren dat in het hart van het christelijke geloof Christus staat die eenzaam stierf, zonder succes, gemarteld." - Jürgen Moltmann (Duitse lutherse theoloog)

Week van Gebed voor de eenheid 2020

'Buitengewoon' is het thema voor de 'Week van Gebed voor de eenheid van de christenen' in 2020. Deze vindt plaats van 19 tot en met 26 januari. Het materiaal voor 2020 is voorbereid door de kerken in Malta.

"Het thema 'Buitengewoon' ligt dicht bij de bevolking van Malta. In het Bijbelboek Handelingen (Handelingen 28) lezen we dat Paulus en zijn reisgenoten schipbreuk lijdten op het eiland. Daar worden zij met buitengewone vriendelijkheid opgevangen. Deze gebeurtenis markeert het moment waarop het evangelie het eiland bereikt. Dat wordt door de bevolking nog ieder jaar gevierd. In de komende gebedsweek worden wij daarin meegenomen", aldus Christien Crouwel van de Raad van Kerken. Het materiaal komt eind augustus/begin september beschikbaar.

Bron: www.raadvankerken.nl

24-25 augustus: MIVA-collecte

In het weekend van 24 en 25 augustus wordt er in de parochies aandacht gevraagd voor het werk van MIVA. In de campagne van dit jaar staat Kameroen centraal, onder meer het werk van zuster Clementine die zich in het grensgebied tussen Frans- en Engelstalig Kameroen inzet voor jonge meisjes en hen een opleiding en een kans op een betere toekomst geeft. Meer informatie: www.miva.nl

1 september tot 4 oktober: Scheppingsperiode

De scheppingsperiode omspannt de periode van 1 september (Wereldgebedsdag voor de schepping) tot 4 oktober (feestdag van Franciscus van Assisi). Het initiatief hiertoe werd al in de jaren '70 van de vorige eeuw genomen door de Orthodoxe Kerk en werd overgenomen door de Wereldraad van Kerken. De Laudato Si' werkgroep Nederland zorgde voor een Nederlandse versie van het liturgisch katern van het Vlaamse Ecokerk voor de scheppingsperiode. Deze is te vinden op: www.laudato-si.nl of op te vragen via: cmb@knr.nl

3 september: Duurzame Dinsdag

De eerste dinsdag van september is 'Duurzame Dinsdag'. Een dag waarop duurzame ideeën en initiatieven een podium krijgen in politiek Den Haag. Het kabinet neemt op deze dag de 'Duurzame Dinsdag-koffer' in ontvangst met honderden duurzame ideeën en initiatieven uit alle hoeken van de samenleving.

27 september: Klimaatstaking in Den Haag

Wereldwijd vinden rond deze datum 'Klimaatstakingen' plaats, geïnspireerd door de klimaatstakingen van scholieren het afgelopen jaar. Bedoeling is om druk uit te oefenen op deelnemers aan een belangrijke VN-top over duurzaamheid die in deze week plaatsvindt. In Nederland organiseert een coalitie van maatschappelijke organisaties een Klimaatstaking in Den Haag. Zie: <https://code-rood.org/nl/event/wereldwijde-klimaatstaking/>

21 september: Walk of Peace 2019

Op zaterdag 21 september, de Internationale Dag van de Vrede, zal Almere het centrale punt zijn voor de jaarlijkse Walk of Peace van de Raad van Kerken in Nederland. Het Leger des Heils, dat zijn Nederlandse hoofdkwartier heeft in Almere, coördineert deze wandeling, in samenwerking met plaatselijke kerken en verschillende maatschappelijke organisaties. Het doel van de wandeling is om samen in beweging te komen met het oog op gerechtigheid en vrede. De wandeling voert langs verschillende plekken waar mensen zich inzetten voor een betere samenleving. De lengte van de route is ongeveer 5 km en start om 12.00 uur bij het stadhuis van Almere, Stadhuisplein 1. Zie: https://www.raadvankerken.nl/pagina/5370/walk_of_peace_2019_samen_beter

28 en 29 september: Kerkproeverij

Het laatste weekend van september vindt de landelijke 'Kerkproeverij' plaats. Kerkproeverij wil kerken helpen om uitnodigend en gastvrij te zijn en kerkleden stimuleren een keer een gast 'van buiten' mee te nemen naar de kerk. Een simpele uitnodiging kan het verschil betekenen. Kerken die meedoen met de kerkproeverij ontvangen begin september een spandoek met daarop 'Welkom in de kerk'. Zie: https://www.raadvankerken.nl/pagina/5290/kerkproeverij_2019

Oktober: Buitengewone missiemaand

De hele maand oktober staat in het teken van de Buitengewone Missiemaand die paus Franciscus heeft uitgeroepen. Het thema is Gedoopt en gezonden. In deze maand wordt ook aandacht gevraagd voor het werk van Missio: www.missio.nl

4 oktober: Franciscaanse oproep voor vrede

Dit jaar wordt herdacht dat 800 jaar geleden Sint Franciscus een ontmoeting had met de sultan van Egypte El-Melek El-Kamil. Ten tijde van de kruistochten spraken zij over vrede. Dit jaar valt 4 oktober, het feest van Franciscus, op een vrijdag, de dag waarop moslims samenkomen in de moskee. De Vlaamse Franciscanen zijn daarom een initiatief gestart om op deze dag om 14.00 uur, tijdens het grote vrijdaggebed, zoveel mogelijk klokken van kerken en kapellen te laten luiden en de 'Lofzang op de Allerhoogste God' te bidden. De Nederlandse Franciscanen hebben het initiatief overgenomen en roepen ook in ons land iedereen op om mee te doen. Meer informatie: www.franciscanen.nl/service/de-lofzang-op-de-allerhoogste-god

19 oktober: Viering Buitengewone Missiemaand

Op zaterdagmiddag 19 oktober organiseren de KNR en het bisdom Den Bosch een viering in het teken van de Buitengewone Missiemaand in stadsklooster San Damiano te 's-Hertogenbosch. De bijeenkomst vormt tevens de afsluiting van de gebedsmarathon die de KNR houdt in het kader van het jaarthema 'Hij heeft mij gezonden. (Lucas 4,18) Wat is onze missie?'. De middag start met enkele korte inleidingen waarin mensen vertellen over hun missie in deze tijd. Daarna is er een eucharistieviering in de kapel van het stadsklooster. Meer informatie op de website van de KNR.

November: Regionale startdagen Vastenactie

Evenals vorig jaar organiseert Vastenactie in samenwerking met de bisdommen ook dit jaar regionale startdagen waarin informatie wordt gegeven over de Vastenactie 2020. De data zijn:

- zaterdag 9 november, Leiden: Bisdommen Rotterdam en Haarlem-Amsterdam
- donderdagavond 14 november, Apeldoorn: Aartsbisdom Utrecht
- vrijdag 15 november, Tilburg: Bisdommen Den Bosch en Breda
- zaterdag 16 november, Drachten: Bisdom Groningen-Leeuwarden
- zaterdag 23 november, Roermond: Bisdom Roermond

Meer informatie op: www.vastenactie.nl

10 november 2019: Willibrordzondag

Op deze dag wordt in de parochies aandacht gevraagd voor de oecumene en het werk van de Katholieke Vereniging voor Oecumene. Het thema dit jaar is: 'Uit liefde voor God'. Meer informatie: www.oecumene.nl

15 november Kleurrijk Religieus Leven

In het generaalat van de Fraters van Tilburg in Tilburg wordt de dag Kleurrijk Religieus Leven gehouden, voor religieuzen uit binnen- en buitenland. Thema is dit jaar 'Zout der aarde'. Het thema sluit aan op het jaarthema 2019 van de KNR: 'Hij heeft mij gezonden' (Lukas 4, 18) – Wat is onze missie? We zullen het speciaal hebben over de rol van religieuze gemeenschappen in een seculiere samenleving. Sprekers zijn onder andere mgr. Gerard de Korte en Paul Wennekes. Zij zullen ingaan op kerkelijke vernieuwing en de toekomst van religieuze gemeenschappen. Meer informatie op: www.knr.nl

23 November: Werkdag Vluchtelingen: save the date

Voor lokale gemeenten, parochies en betrokken groepen plant de projectgroep Vluchtelingen van de Raad van Kerken op 23 november a.s. een werkdag rondom asielzoekers en vluchtelingen in de Bergkerk te Amersfoort. Ook wordt er gewerkt aan een bezinningsuitgave met een theologische reflectie en de stand van zaken in het debat. Zie: https://www.raadvanerken.nl/activiteit/389/werkdag_geloven_zonder_grenzen

COLOFON:

*De CMBR is de missionaire commissie van de Konferentie Nederlandse Religieuzen. Deze nieuwsbrief verschijnt zes keer per jaar en is de opvolger van de elektronische nieuwsbrief 'Op zoek naar sporen van God'. Met deze nieuwsbrief willen we religieuzen en (leken-) missionarissen informeren over actuele thema's rond gerechtigheid, vrede, heilheid van de schepping en interreligieuze dialoog. Reacties en suggesties kunt u sturen naar: Postbus 111
5201 AC 's-Hertogenbosch
Tel. 073- 692 13 88
Email: cmb@knr.nl*